

Datum: 07.02.2022.

Broj: 02-06-887

Zakon o utvrđivanju porijekla imovine ne smije biti osnov za političke zloupotrebe i revanšizam

Krug lica koji bi bili prioritet pri kontroli imovine ili faktori rizika morali bi biti jasno određeni u samom zakonu, te se to ne smije prepustiti diskreciji novoosnovanog sektora u Poreskoj upravi, ili uređivanju kroz podzakonske propise.

Banja Luka, 07. februar 2022. – Transparency International u Bosni i Hercegovini (TI BiH) podsjeća javnost i poslanike u Narodnoj skupštini Republike Srpske da Prijedlog Zakona o utvrđivanju porijekla imovine i posebnom porezu na imovinu nije precizirao nad kojim licima bi se i po kojim kriterijumima sprovodile kontrole porijekla imovine, a čime se ostavlja prostor za političke zloupotrebe selektivnom primjenom zakona. TI BiH smatra da bi se u prvom redu trebala kontrolisati imovina bivših i aktuelnih nosilaca javnih funkcija, kao i drugih lica koji su mogli biti izloženi povećanom riziku od korupcije. Krug lica koji bi bili prioritet pri kontroli imovine ili faktori rizika morali bi biti jasno određeni u samom zakonu, te se to ne smije prepustiti diskreciji novoosnovanog sektora u Poreskoj upravi, ili uređivanju kroz podzakonske propise.

Trenutno rješenje predviđa da će se prethodni postupak, kao sastavni dio postupka utvrđivanja porijekla imovine, sprovoditi na osnovu procjene rizika, ali se u Zakonu ne objašnjavaju kriterijumi kojima će se voditi Poreska uprava RS pri procjeni rizika. Prema Prijedlogu zakona, Poreska uprava RS će donijeti plan kontrola porijekla imovine po sprovedenim prethodnima postupcima, a postupak kontrole se pokreće ako se u prethodnom postupku učini vjerovatnim da u najviše tri uzastopne kalendarske godine u kojima fizičko lice ima uvećanje imovine postoji razlika između uvaćene imovine i prijavljenih prihoda fizičkog lica koja je veća od 300.000 KM. .

TI BiH smatra da bi u slučaju usvajanja zakona naročito poželjno bilo da se objavi procijenjeni broj obveznika/lica koji će biti podvrgnuti posebnim poreskim provjerama, kao i da treba utvrditi posebnu obavezu da Poreska uprava RS javnosti predoči sve podatke o primjeni i efektima primjene Zakona, a što Prijedlog ne predviđa.

TI BiH je u javnoj raspravi istakao da bi Prijedlog Zakona o utvrđivanju porijekla imovine i posebnom porezom na imovinu mogao biti i predmetom ocjene ustavnosti zbog izrazito visoke poreske stope (75%), kao i da je upitno postoje li kapaciteti u Poreskoj upravi RS da se zakon retroaktivno primjenjuje na period od 1992. godine. Upravo zbog toga je bitno da se zakonom jasno odrede grupe lica koje su pod povećanim rizikom, a koje bi trebale biti prioritet pri provjeri porijekla imovine.

Uoči nove redovne skupštinske sjednice TI BiH upozorava da NSRS već skoro dvije godine od proglašenja pandemije nije osigurala uslove za prisustvo javnosti na sjednicama skupštinskih odbora, pa su predstavnici civilnog društva i pred ovu sjednicu obaviješteni da njihovo prisustvo nije moguće zbog sprečavanja širenja virusa korona. Prisustvo zainteresovane javnosti mora se osigurati drugim preventivnim mjerama i mjera zabrane prisustva u zakonodavnom tijelu nije opravdana u okolnostima relaksacije protivpandemijskih mjera. Udaljavanjem javnosti iz Parlamenta proces odlučivanja se zatvara u veoma uske krugove u kojima nema mjesta za građane i civilno društvo.